

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

El treball infantil i l'exploració consentida

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Michel Girin,
La presonera del mag.
Traducció de Pau Joan
Hernández. Col·lecció
La Llum del Far. BAULA.
Barcelona, 2003.
A partir de 12 anys.

Francesco D'Adamo,
La història de l'Iqbal.
Traducció d'Aurora
Ballester. Il·lustracions de
Rubén Pellejero. Col·lecció *El*
Vaixell de Vapor. CRUÏLLA.
Barcelona, 2003.
A partir de 12 anys.

Jordi Sierra i Fabra,
La pell de la memòria.
Col·lecció *La Llum del Far.*
BAULA. Barcelona, 2003.
A partir de 14 anys.

Les tres novel·les coincideixen a tractar el greu problema de l'exploració infantil en el treball, la privació de l'educació i la vulneració dels drets dels infants. Fóra preferible poder parlar de re-

Les tres novel·les es converteixen en tres testimonis, i també són literàriament atractives

lats que responen només a la imaginació dels autors, però això només és possible en la trama i les circumstàncies de cadascun dels personatges perquè el fons respon a una crua realitat que la immediatesa dels mitjans de comunicació han donat a conèixer i que la literatura, com un mitjà més de consciència social, també recull.

L'escriptor italià Francesco D'Adamo situa *La història de l'Iqbal* al Pakistan. La cèssió d'un fill, a canvi de diners, a un fabricant de catifes, desvela l'existència d'aquestes xarxes de treball infantil que compten amb el suport del govern. En aquest cas, la novel·la recrea el testimoni d'un adolescent, Iqbal Masih, que el 1995 va ser assassinat després d'haver estat explotat al taller, d'haver-se rebel·lat i intentat fugir i d'haver presentat, amb l'ajut d'una organització contra l'exploració infantil, el seu

testimoni i el de tants altres que, segons l'Organització Internacional del Treball, pot superar els 250 milions d'infants i adolescents.

L'escriptor francès Michel Girin, que amb *La presonera del mag* va obtenir el premi Unicef de literatura, situa la seva acció a les Filipines, on una nena d'un poblat ha estat també venuda a un mag ambulat per treballar amb un tracte inhumà, fins que un personatge europeu l'aconsegueix alliberar de la xarxa de tràfic en la qual està encadenada.

I l'escriptor català Jordi Sierra i Fabra, a *La pell de la memòria*, se situa a l'Àfrica, on un adolescent és igualment venut per treballar en una plantació de cacau, amb la brutalitat que s'amaga darrere d'aquesta explotació i la denúncia de l'enriquiment que poders econòmics i botxins fan del que s'ha convertit en l'esclavitud moderna.

Les tres novel·les tenen punts en comú: un personatge heroi, que viu en pròpia carn el conflicte; un entorn social basat en l'engany i el benefici individual; i l'element més literari, el dels sentiments que, malgrat les situacions límit, fan de motor que empeny cadascuna de les trames.

Les diferències de tractament són més notables: Francesco D'Adamo dóna un final abocat a la fatalitat. El seu adolescent és assassinat per la màfia de les catifes, però obre una línia de consciència internacional sobre aquesta xarxa. Michel Girin situa la seva protagonista en un espai de relació amb qui finalment li ha de facilitar una sortida a l'estat d'exploració en el treball, a més de ser la clau per descobrir la situació d'altres nenes com ella. I Jordi Sierra i Fabra és qui crea una trama més escurixidora, en un encadenament d'obstacles cruels que, tintats d'heroisme, lluny d'evitar el desastre col·lectiu, busquen una sortida positiva, marcada només per la nostàlgia de l'amor perdut en l'aventura.

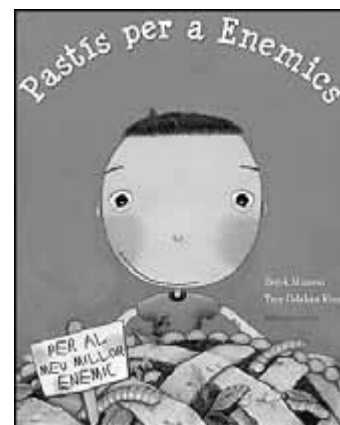
Els tres autors es basen en una àmplia documentació. Els lectors seguidors de les notícies sobre l'exploració infantil hi reconeixen en les tres fets que han ocupat els espais dels telenotícies uns segons per caure després en l'oblit. Per això, les tres novel·les es converteixen en tres testimonis, a més de ser també tres novel·les literàriament atractives que el lector segueix amb l'ai al cor perquè sap que, mentre les llegeix, l'exploració inhumana del treball infantil continua.

Pilar Lladó, *La Dona de Foc* i *El misteri de la Rodallum.* Il·lustracions de Gabi Beltrán i Àlex Fito. Col·lecció *Mannà.* PUBLICACIONS DE L'ABADIA DE MONTSERRAT. Barcelona, 2004. A partir de 6 anys.

Alan Durant, *Per sempre més.* Traducció de Dolors Senserrich. Il·lustracions de Debi Gliori. TIMUN MAS. Barcelona, 2004. A partir de 6 anys.

Derek Munson, *Pastís per a enemics.* Traducció de Raquel Solà. Il·lustracions de Raquel Calahan King. EDITORIAL JOVENTUT. Barcelona, 2004. A partir de 6 anys.

Dos nous contes fantasi-
osos d'aquesta col·lecció
on surt una frase d'origen bíblic en cadascun, en aquest cas: "Més paciència que Job" i "Anar d'Herodes a Pilat", aplicades a un conte cadascuna i amb l'explicació del seu origen antropològic.

En morir-se la Guineu, els
amics amb qui convivia
fins aleshores, la Llúdrria,
el Talp i la Llebre, se senten
perduts enmig del bosc. La visita de l'Esquirol els ajuda a comprendre que el record de la Guineu no ha de ser per força trist. Faula il·lustrada.

El pare del protagonista té
la recepta secreta d'un
pastís que serveix per
desempallegar-se dels enemics. Ara bé, per tal que funcioni l'efecte màgic, mentre el pastís és al forn, cal jugar amb l'enemic, ser generós i amable amb ell i invitar-lo a berenar. Àlbum il·lustrat.

CARLOS AZAGRA / EL JUEVES

Resistència etílica

PEPE GÁLVEZ

CÒMIC

Carlos Azagra,
Pedro Pico y Pico Vena:
Hasta la victoria final.
EL JUEVES. Barcelona, 2004.

La consigna d'avançar de derrota en derrota fins a la victòria final, que Carlos Azagra va incorporar als seus personatges d'*El Jueves* no deixa de ser una manera d'adaptar-se al descens de la Transició des de posicions d'esquerra més o menys properes a la nostra tradició anarquista.

Pedro Pico i Paco Vena llavors eren dos joves que pertanyien, respectivament, a les tribus urbanes contesta-

tàries dels punks i els *red skins*. Encarnen el prototip de resistent dins d'una marginalitat combativa.

Quan es va publicar per primera vegada aquest àlbum, el 1989, es començava a materialitzar la segona derrota de l'esquerra radical amb la deriva social-liberal del PSOE, i és davant d'aquesta derrota que els nostres personatges desenvolupen una línia de resistència vitalista amb gran protagonisme de l'alcohol.

BENEFICIATS PEL PCB

Amb el temps, el PCB (Partit de la Gent del Bar) ha afavorit més els interessos de la indústria cervesera que els d'una hipotètica revolució social, i ja no parlem de la política; però també és cert

que Azagra i el seu humor han connectat i han estat portaveus d'uns sectors de joves que han rebutjat contundentment, tot i que de manera provisional, el nostre sistema social.

Amb les seves posicions diverses i de vegades confuses, han estat els avantpassats dels alterglobalitzadors, i la seva actitud de beure i combatre no és sinó una simplificació d'una tradició esquerrana de conjuminar la crítica política amb la reivindicació pràctica de l'hedonisme. Una combinació de rebel·lió i ludisme que es present en l'estil peculiar d'Azagra i que s'evidencia tant en el grafisme, lliure i caricaturesc, com en la concepció imaginativa de les pàgines.